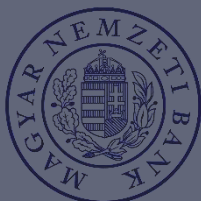




SOPRONI
EGYETEM

LÁMFALUSSY SÁNDOR
KÖZGAZDASÁGTUDOMÁNYI
KAR



A konferenciát támogatta / Supported by:
Magyar Nemzeti Bank (MNB)
/ Hungarian National Bank (MNB)

NEMZETKÖZI TUDOMÁNYOS KONFERENCIA A MAGYAR TUDOMÁNY ÜNNEPE ALKALMÁBÓL

International Scientific Conference
on the Occasion of the Hungarian
Science Festival

Sopron, 2021. november 4.
4 November 2021, Sopron



**PANDÉMIA – FENNTARTHATÓ GAZDÁLKODÁS
– KÖRNYEZETTUDATOSSÁG / PANDEMIC
– SUSTAINABLE MANAGEMENT – ENVIRONMENTAL AWARENESS
KONFERENCIAKÖTET / Conference Proceedings**

Szerkesztette / Edited by: OBÁDOVICS Csilla, RESPERGER Richárd, SZÉLES Zsuzsanna

Nemzetközi tudományos konferencia a Magyar Tudomány Ünnepe alkalmából /
International Scientific Conference on the Occasion of the Hungarian Science Festival

Sopron, 2021. november 4. / 4 November 2021, Sopron

PANDÉMIA – FENNTARTHATÓ GAZDÁLKODÁS
– KÖRNYEZETTUDATOSSÁG /
PANDEMIC – SUSTAINABLE MANAGEMENT
– ENVIRONMENTAL AWARENESS

KONFERENCIAKÖTET /
Conference Proceedings

(LEKTORÁLT TANULMÁNYOK / PEER-REVIEWED STUDIES)

Szerkesztette / Edited by:
OBÁDOVICS Csilla, RESPERGER Richárd, SZÉLES Zsuzsanna



SOPRONI EGYETEM KIADÓ /
UNIVERSITY OF SOPRON PRESS

SOPRON, 2022

**Nemzetközi tudományos konferencia a Magyar Tudomány Ünnepe alkalmából /
International Scientific Conference on the Occasion of the Hungarian Science Festival**

Sopron, 2021. november 4. / 4 November 2021, Sopron



Mottó / Motto: „Tudomány: iránytű az élhető jövőhöz” / „Science: a Compass For a Livable Future”

Szervező / Organizer: A Soproni Felsőoktatásért Alapítvány / For the Higher Education at Sopron Foundation

A konferencia védnöke / Patron of the Conference:
Innovációs és Technológiai Minisztérium / Ministry for Innovation and Technology

Felelős kiadó / Executive Publisher: Prof. Dr. FÁBIÁN Attila
a Soproni Egyetem rektora / Rector of the University of Sopron

Szerkesztette / Edited by:
Prof. Dr. OBÁDOVICS Csilla, Dr. RESPERGER Richárd, Prof. Dr. SZÉLES Zsuzsanna

A kötet tanulmányait lektorálták / Peer-reviewed by:
Dr. BARTÓK István, BAZSÓNÉ dr. BERTALAN Laura, Dr. BEDNÁRIK Éva, Dr. habil. BODNÁR Gabriella,
Dr. BRUDER Emese, Dr. HOSCHEK Mónika, Dr. habil. Eva JANČÍKOVÁ, Dr. JANDALA Csilla,
Dr. habil. KOLOSZÁR László, Dr. KÓPHÁZI Andrea, Dr. KOVÁCS Tamás, Prof. Dr. KULCSÁR László,
Prof. Dr. Markus MAU, Prof. Dr. Nicole MAU, Dr. MÉSZÁROS Katalin, Dr. NEDELKA Erzsébet,
Dr. NÉMETH Nikoletta, Prof. Dr. OBÁDOVICS Csilla, PAPPNÉ dr. VANCSÓ Judit, Dr. habil. PAPP-VÁRY Árpád,
Dr. PATAKI László, Dr. PIRGER Tamás, Dr. RESPERGER Richárd, Dr. habil. SZABÓ Zoltán,
Prof. Dr. SZÉKELY Csaba, Prof. Dr. SZÉLES Zsuzsanna, Dr. SZÓKA Károly, Dr. TAKÁTS Alexandra

Tördelőszerkesztő / Layout Editor: TAKÁCS Eszter

Borítóterv / Cover Plan: ZSIDY Emese

ISBN 978-963-334-411-8 (pdf)

DOI: 10.35511/978-963-334-411-8

© Soproni Egyetem Kiadó / University of Sopron Press
Sopron, 2022 – Minden jog fenntartva.

SZERVEZŐK

Szervezők: A Soproni Felsőoktatásért Alapítvány
Soproni Egyetem Lámfalussy Sándor Közgazdaságtudományi Kar

A konferencia elnöke: Prof. Dr. SZÉLES Zsuzsanna PhD egyetemi tanár, dékán

Tudományos- és Szervező Bizottság:

elnök: Prof. Dr. OBÁDOVICS Csilla PhD egyetemi tanár, Doktori Iskola-vezető

tagok: Prof. Dr. FÁBIÁN Attila PhD egyetemi tanár, rektor

Prof. Dr. SZÉKELY Csaba DSc professor emeritus

Prof. Dr. KULCSÁR László CSc professor emeritus

Dr. habil. POGÁTSA Zoltán PhD egyetemi docens

Dr. habil. TÓTH Balázs István PhD egyetemi docens, igazgató

Dr. KERESZTES Gábor PhD egyetemi docens, dékánhelyettes

Dr. NEDELKA Erzsébet PhD egyetemi docens, dékánhelyettes

Dr. HOSCHEK Mónika PhD egyetemi docens, intézetigazgató

Dr. KOLOSZÁR László PhD egyetemi docens, intézetigazgató

Pappné dr. VANCSÓ Judit PhD egyetemi docens, intézetigazgató

Dr. KOVÁCS Tamás PhD egyetemi docens

Dr. RESPERGER Richárd PhD adjunktus, a konferencia titkára

ORGANIZERS

Organizers: For the Higher Education at Sopron Foundation
University of Sopron Alexandre Lamfalussy Faculty of Economics

President of the Conference: Prof. Dr. Zsuzsanna SZÉLES PhD Professor, Dean

Scientific and Organizing Committee:

chair: Prof. Dr. Csilla OBÁDOVICS PhD Professor, Head of the Doctoral School

members: Prof. Dr. Attila FÁBIÁN PhD Professor, Rector

Prof. Dr. Csaba SZÉKELY DSc Professor Emeritus

Prof. Dr. László KULCSÁR CSc Professor Emeritus

Dr. habil. Zoltán POGÁTSA PhD Associate Professor

Dr. habil. Balázs István TÓTH PhD Associate Professor, Director

Dr. Gábor KERESZTES PhD Associate Professor, Vice Dean

Dr. Erzsébet NEDELKA PhD Associate Professor, Vice Dean

Dr. Mónika HOSCHEK PhD Associate Professor, Director of Institute

Dr. László KOLOSZÁR PhD Associate Professor, Director of Institute

Dr. Judit PAPP-VANCSÓ PhD Associate Professor, Director of Institute

Dr. Tamás KOVÁCS PhD Associate Professor

Dr. Richárd RESPERGER PhD Assistant Professor, Secretary of the Conf.

TARTALOMJEGYZÉK / CONTENTS

Plenáris előadások

Plenary Lectures

Sustainability and Higher Education from a Three-dimensional Perspective <i>Dr. Rita LUKÁCS</i>	10
A jövő vezetőinek társadalmi felelősségvállalási attitűd vizsgálata <i>Examination of Future Leaders' Social Responsibility Attitude</i> <i>Dr. NÉMETH Patrícia – KASZA Lajos</i>	20

1. szekció: Versenyképesség és fenntartható gazdálkodás

Session 1: Competitiveness and Sustainable Management

Challenges and Chances for the Social and Economic Development of a Russian Border Region (the Case of the Samara Region) <i>Prof. Dr. Galina KHMELEVA – Dr. Marina KURNIKOVA</i>	33
Soy Supply and Organic Requirements for more Authenticity <i>Dr. Caspar VON DER CRONE – Prof. Dr. Nicole MAU</i>	41
The Impact of Artificial Intelligence on Leadership in the Corona Crisis <i>Thomas SOLDERITS</i>	51
Environmental Sustainability as a Strategic Reason for the Investment in Industry 4.0: The Difference between SMEs and Large Companies <i>Mohamed EL MERROUN</i>	63
Supply Chain Resilience: Lessons Learned during the COVID-19 Outbreak and its Implications for the Future <i>Johannes LITZENBURGER – Prof. Dr. Nicole MAU – Prof. Dr. Markus MAU</i>	68

2. szekció: Turizmus, marketing

Session 2: Tourism, Marketing

Felelős márkakommunikáció a koronavírus idején <i>Responsible Brand Communication during the Coronavirus Pandemic Situation</i> <i>Dr. habil. PAPP-VÁRY Árpád – Dr. LUKÁCS Rita</i>	74
A digitális transzformáció megjelenése a divatipari értékesítési gyakorlatokban <i>The Appearance of the Digital Transformation in Sales Practices of the Fashion Industry</i> <i>VIZI Noémi</i>	84
A turizmus fenntarthatósága a pandémia után <i>Sustainability of Tourism after the Pandemic</i> <i>Dr. JANDALA Csilla – GÁL Pál Zoltán – Dr. BÖRÖCZ Lajos – DARÁZS Fanni</i>	96
Az „Alföld Slow térség” versenyképességének vizsgálata <i>Analysis of the Competitiveness of the „Alföld Slow Region”</i> <i>SZŐKE Tünde Mónika</i>	107
Aktív lovasturizmus Magyarországon és a Fertő-tájon <i>Active Equestrian Tourism in Hungary and at Fertő Landscape</i> <i>Prof. Dr. OBÁDOVICS Csilla</i>	119

3. szekció: Fenntarthatóság, környezettudatosság

Session 3: Sustainability, Environmental Awareness

A vállalkozói attitűd vizsgálata bibliometriai módszer segítségével <i>Examining the Entrepreneurial Attitude Composite Word using Bibliometrics</i> Dr. FEHÉR Helga – Dr. KOZMA Dorottya Edina	132
A fenntarthatóság környezeti elemeinek megjelenése a hazai nagyvállalatok gyakorlatában <i>The Emergence of Environmental Elements of Sustainability in the Practice of Large Hungarian Companies</i> Dr. KOZMA Dorottya Edina – BOSNYÁK-SIMON Nikolett	149
Járvány, környezettudatosság, fenntarthatóság – mémelméleti áttekintéssel <i>Pandemic, Environmental Awareness, Sustainability – with a Meme Theory Overview</i> Dr. DÓRY István	165
A home office és a szervezeti kultúra egymásra gyakorolt hatásai a magyarországi multinacionális vállalatoknál – Kutatási tervezet <i>Interactions between Home Office and Organizational Culture at Hungarian Multinational Companies – Research Project</i> IONESCU Astrid	168
A könyvvizsgálók személyisége <i>The Personality of a Good Auditor</i> Dr. NEDELKA Erzsébet – Dr. HEGEDŰS Mihály.....	177
A pandémia hatásainak kommunikációja a Budapesti Értéktőzsdén jegyzett vállalatoknál <i>Communication of the Effects of the Pandemic by Companies Listed on the Budapest Stock Exchange</i> Dr. BARTÓK István János	185

4. szekció: Vállalati döntések a koronavírus-járvány idején

Session 4: Corporate Decisions During the Coronavirus Pandemic

Corporate Strategy in a Disruptive Economic Environment – Foremost A Strategic Alignment Topic? Thorsten SCHMUDE	193
Sustainability and EU Law. Latest Tendencies in the Field of Public Participation in Environmental Matters Dr. Ágnes VÁRADI	207
How to Recover the Labor Force of the Tourism Industry after the Global Health Crisis? – A Study in Vietnam Thị Phương Thảo HOÀNG.....	215
The Impact of the Corona Pandemic on the Project Management Process in Jordan Noor Ahmad Mahmood ALKHUDIERAT	228

5. szekció: Versenyképesség és fenntartható gazdálkodás

Session 5: Competitiveness and Sustainable Management

Is Urban Farming the Green Economy of the Future?! Investigation of the Sustainable Management of a Hungarian Startup Enterprise Zsuzsanna VARGA – Dr. habil. Etelka KATITS – Katinka MAGYARI – Dr. Ildikó PALÁNYI – Dr. Éva SZALKA	237
--	-----

Szakirodalmi áttekintés az amazóniai indián chagrák – őshonos agrárerdészeti rendszerek – ökológiai, társadalmi és gazdasági jelentőségéről <i>The Role of Indigenous Agroforestry Systems in the Conservation of the Amazon</i> LENTI Attila	252
Smart Development with Digital Intelligent Cities in Cross-Border Regions Tamás GYULAI – Prof. univ. Dr. Mariana NAGY – Raluca CIBU-BUZAC	264
Explaining Correlations of Digital Transformation and Adaptiveness in B2B Sales in Relation to Resilience Günther MAIER	278
Investor Strategy Decisions in Case of Project Implementation Attila LEGOZA	289
Lean Thinking Strategy Peter IMRICKSKO	296
The Impact of Working Capital Management on Firm Profitability: Evidence from Pakistan Ali Akbar SOHAIL – Abdul QUDDUS	303

6. szekció: Fenntarthatóság, környezettudatosság – marketing
Session 6: Sustainability, Environmental Awareness – Marketing

Társadalmi hatások és MI! <i>Social Impacts and AI!</i> Dr. KÓKUTI Tamás	312
A koronavírus járvány hatása a globális klímaváltozásra <i>Impact of the Coronavirus Epidemic on Global Climate Change</i> NEUMANNÉ VIRÁG Ildikó – Dr. KOZMA Dorottya Edina – Dr. MOLNÁRNÉ dr. BARNA Katalin	325
A márkaélmény és a tartalommarketing kapcsolata <i>The Relationship between Brand Experience and Content Marketing</i> HAJDU Gergő	341

7. szekció: Fenntartható pénzügyek
Session 7: Sustainable Finances

A hazai biztosítási piac a számok tükrében: díjbevétel, szerződésszám és foglalkoztatottak <i>The Domestic Insurance Market in the Light of the Figures: Premium Income, Contract Number and Employees</i> EKE Zsolt	359
A pandémia hatásainak módszertani kérdései a nyugdíjbiztonságra <i>The Methodological Issues of the Effects of the Pandemic on Pension Security</i> SZABÓ Zsolt Mihály	366
A sikeres fordulatkezelés záloga – a pénzügyi turnaround controlling rendszer alkalmazása a magyar cégvilágban <i>Connecting the Turnaround to Success – the Application of Financial Turnaround Controlling in the Hungarian Business World</i> Dr. habil. KATITS Etelka – MAGYARI Katinka – VARGA Zsuzsanna	379
Gördülékeny tervezésű fenntartható vagyonkezelés hosszú- és rövid távú empirikus ütköztető analízise, a legfrissebb kutatási eredmények függvényében <i>Rolling Planned Sustainable Asset Management, Long-term and Short-term Empirical Collision Analysis Depending on the Latest Research Results</i> Dr. CZIRÁKI Gábor	395

8. szekció: Versenyképesség – munkaerőpiac

Session 8: Competitiveness – Labour Market

Agrár vállalkozások jövedelmezőségét befolyásoló tényezők és az innováció további kutatási lehetőségei

Factors Affecting the Profitability of Agricultural Enterprises and Further Research Opportunities for Innovation

ANGYAL Viktória – VAJAI Balázs407

A hatékony ellátási lánc megvalósulásához szükséges kompetenciák hallgatói és munkaerőpiaci szemszögből

Competencies Required for the Implementation of an Efficient Supply Chain from the Perspectives of Students and the Labour Market

MUNKÁCSI Adrienn420

Versenyképesség madártávlatból: globális kihívások és EU-válaszok a XXI. században

Competitiveness from a Bird's Eye View: Global Challenges and EU Responses in the 21st Century

Dr. SZEMPLÉR Tamás442

Hajlékonyfalú csomagolóanyagok struktúrájának elemzése flexográfiai matt lakkozási technológia esetén

Analysis of the Matt Lacquering Structure of Flexible-walled Packaging Materials in the Case of Flexographic Printing Technology

VÁRZA Ferenc – Dr. habil. HORVÁTH Csaba – JOÓBNÉ dr. PREKLET Edina448

9. szekció: Poszter-előadások

Session 9: Poster Presentations

Egészségügyi innovációk Magyarországon – startup aspektus

Healthcare Innovations in Hungary – from the Point of View of Startups

VITÉZ-DURGULA Judit455

Modeling the Customs and Logistics Framework of International Integration Processes

Prof. Dr. Roman FEDORENKO471

A faiparban foglalkoztatottak motivációjának fenntartása a pandémia árnyékában

How to Keep Maintaining the Motivation of People Working in Wood Industry during Coronavirus

NÉMETH Miklós – Dr. TAKÁTS Alexandra476

A hazai biztosítási piac a számok tükrében: díjbevétel, szerződésszám és foglalkoztatottak

The Domestic Insurance Market in the Light of the Figures: Premium Income, Contract Number and Employees

EKE Zsolt

PhD-hallgató (PhD Student)

Soproni Egyetem Lámfalussy Sándor Közgazdaságtudományi Kar Széchenyi István Gazdálkodás- és Szervezéstudományok Doktori Iskola

(University of Sopron Alexandre Lamfalussy Faculty of Economics István Széchenyi Economics and Management Doctoral School, Hungary)

eke.zsolt_68@yahoo.hu

Absztrakt

A huszadik században olyan kedvezőtlen környezeti, gazdasági, társadalmi változások indultak el, mely következtében a korábbiaknál nagyobb, erőteljesebb erőfeszítésre van szükség annak érdekében, hogy életünket a korábban megszokott körülmények között élhessük. Egyfelől a szennyező, üvegházhatást eredményező gázok kibocsátása soha nem látott mértéket ölt, növelve a szélsőséges időjárási jelenségek számát és erejét. Másrészt a bolygó folyamatosan emelkedő népessége az élelemtermelés iránti igény növekedésén keresztül a természetes élőhelyek, az ökoszisztémák csökkenését eredményezik: az esőerdők területének visszahúzódása a széndioxid megkötése csökkenésén keresztül ugyancsak támogatják a kedvezőtlen hatásokat. Mind emellett az elmúlt negyed évszázad a gazdasági-pénzügyi területen is válságokkal tarkított volt, mely igazolta az egyéni befektetők fokozott kitétségét azok hatásainak. A leírtak az öngondoskodás szükségességét és fontosságát húzzák alá, mely a jövőben várhatóan további emelkedést fog mutatni. A bemutatásra kerülő tanulmányomban azt vizsgálom, hogyan változott az elmúlt három évtizedben a biztosítási díjbevétel, a szerződésszám, valamint az igazgatási, üzleti és a teljes ágazatban foglalkoztatottak száma, és ezen paraméterek között milyen összefüggés mutatható ki.

Kulcsszavak: szélsőséges időjárási jelenségek, pénzügyi kitétség, öngondoskodás, összefüggésvizsgálat

JEL-kódok: O12, H12, G22, E44

Abstract

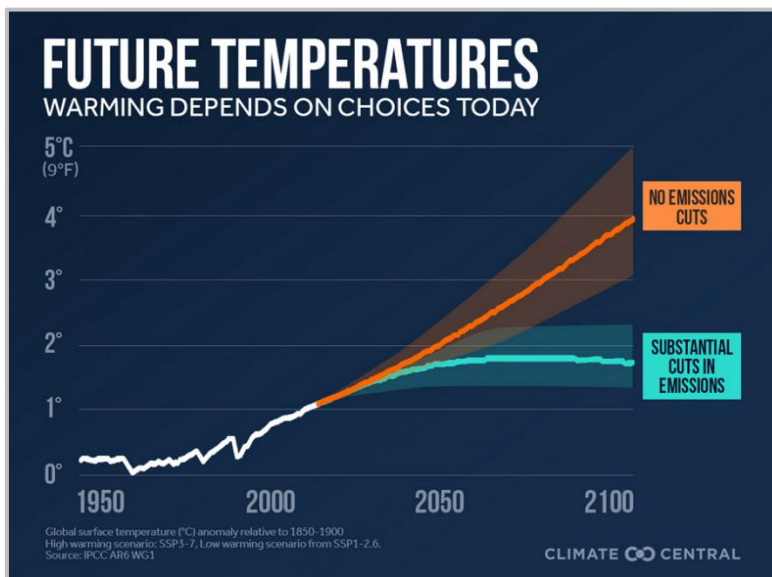
In the twentieth century, adverse environmental, economic and social changes were launched, which require greater and more vigorous effort than before in order to live our lives in the conditions we used to be. On the one hand, emissions of polluting greenhouse gases are at unprecedented levels, increasing the number and strength of extreme weather events. On the other hand, the planet's ever-increasing population, through the increase in the need for food production, results in a reduction in natural habitats and ecosystems: the retreat of rainforests through the reduction of carbon dioxide also supports adverse effects. In addition, the last quarter of the century has been marked by crises in the economic and financial field, which has demonstrated increased exposure of individual investors to their effects. The descriptions underline the need and importance of self-care, which is expected to increase further in the future. In my study, I examine how premium income, contract numbers and the number of employees in the administrative, business and entire sectors have changed over the last three decades, and what is the correlation between these parameters.

Keywords: extreme weather phenomena, financial exposure, self-care, correlation testing

JEL Codes: O12, H12, G22, E44

1. Bevezetés, a téma jelentősége

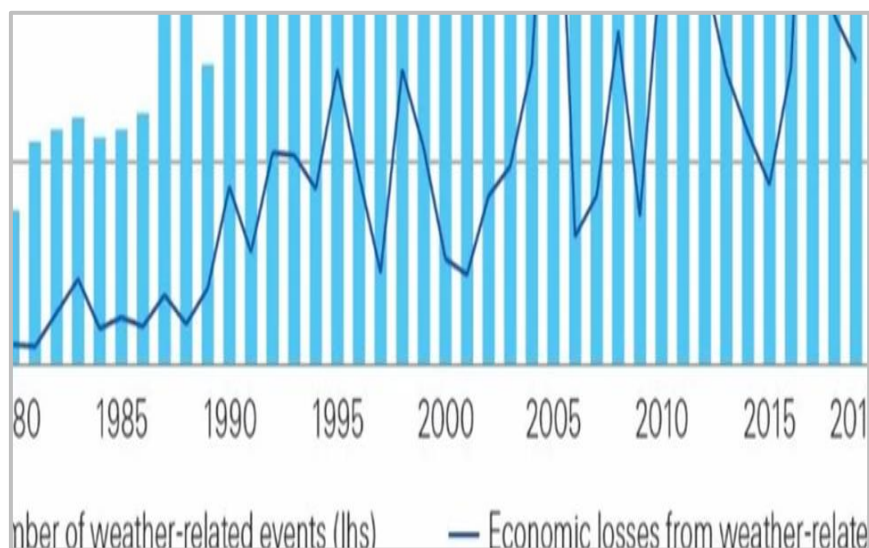
A téma véleményem szerint azért kiemelkedő jelentőségű, mert egyfelől a nem-élet biztosítások oldaláról elmondható, hogy a folyamatban lévő klímaváltozással összefüggésben lévő természeti károk kárgyakorisága (egységnyi szerződésre jutó károk aránya) és átlagkára (az egy kárra számított átlagos kárkifizetés) folyamatosan emelkedő tendenciát mutat (IPCC, 2015), így az igény a nem-élet üzletág előre törése az utóbbi időszakban jelentős (Vajda et al., 2020). Az 1. ábrán látható hogyan változott a felszíni hőmérséklet az idő előre haladásával, mi várható, ha a kibocsátás szintje nem változik, és mi várható, ha sikeresen avatkozunk bele a folyamatba (Allan et al., 2021).



1. ábra: Átlagos felszíni hőmérsékletváltozás időbeni alakulása két scenario szerint (°C, év)

Forrás: IPCC 2021

A 2. ábra az egyik legnagyobb viszontbiztosító, a Swiss Re által összeállított idősor az időjárási események számáról és a keletkezett károk nagyságáról.



2. ábra: Időjárási események és károk 1980-2019 (esetszám bal, milliárd \$ jobb oldali skála és év)

Forrás: Matt Sheehan – Swiss Re (2020)

Másfelől, az életbiztosítások oldaláról vizsgálva a 2008-as pénzügyi válság rávilágított arra a problémára, hogy az egyéni befektető a válság hatásainak jóval nagyobb mértékben kitett,

mint a megfelelő szakmai és tapasztalati háttérrel és erőforrásokkal rendelkező intézményi befektetők. Emiatt az élet üzletági, hagyományos és befektetési, unit linked jellegű és nyugdíjbiztosítási termékek jelentősége az ügyfelek részéről jelentős mértékben megemelkedett a biztonságos öngondoskodás szempontjaira tekintettel, aminek jelentőségét még inkább fokozza az általános állami szerepvállalás csökkenése (Horváth–Paulovits, 2016).

Kimagasló jelentőségűnek tartom az öngondoskodást, melynek egyik legelterjedtebb piaci módja a biztosítás.

Doktori kutatásom célja többek között az, hogy feltárjam az 1990 óta eltelt 30 év biztosítási piaci történéseit, megállapítsam, hogy a rendszerváltás óta történt változások megfelelő irányban indultak-e, mi azoknak a gyorsasága, hogyan pozicionálhatjuk a hazai piacot a legfrissebb eredmények alapján az elérendő értékek felé vezető úton.

Jelen tanulmányomban ezen belül azt vizsgálom, miként változott az elmúlt 30 évben a kumulált díjbevétel, a biztosítási szerződések, valamint az ágazati foglalkoztatottak (igazgatási, üzleti) száma, illetve milyen összefüggés mutatható ki a kumulált díjbevétel, szerződésszám és az igazgatási foglalkoztatottak mennyiség, valamint a kumulált díjbevétel, a szerződések számának változása és az üzleti foglalkoztatottak számának változása között.

2. Anyag és módszer

2.1. Adatok

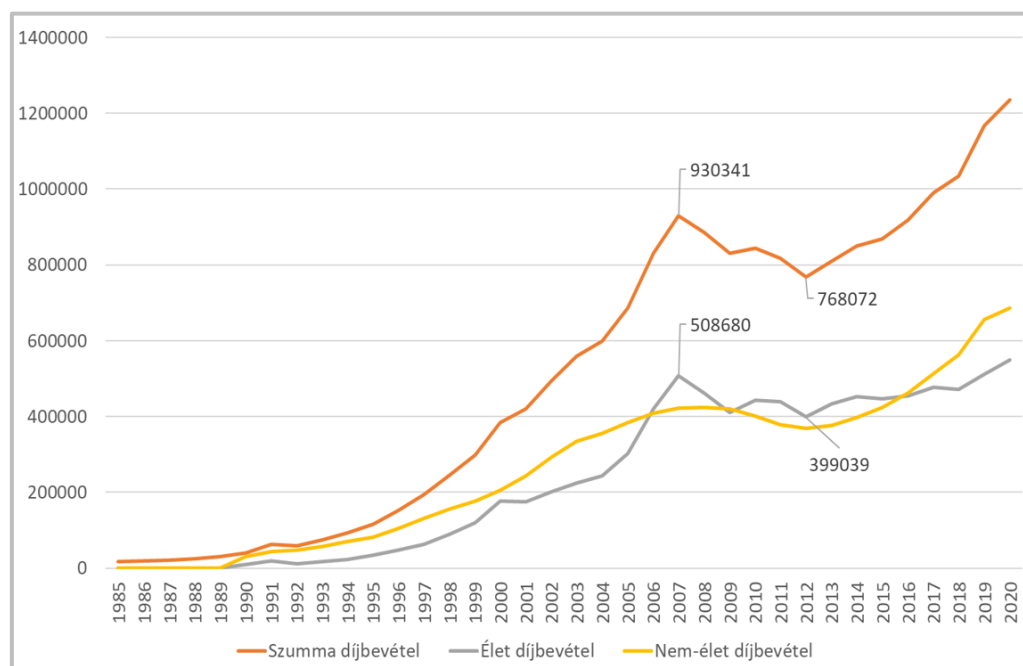
Az éves díjbevételek forrása a MABISZ éves jelentések, a díjbevétel adatokat a Magyar Biztosítók Szövetsége (MABISZ) éves kiadványai (Magyar Biztosítók Évkönyve 1991–2020) alapján számítottam, Az adatok ágazatonként (élet, nem-élet) is legyűjtésre kerültek.

A biztosítási szerződések száma szintén az éves MABISZ tájékoztatók alapján került gyűjtésre, 1996–2019 közötti időszakra 24 elemű adatsor áll rendelkezésre élet, nem-élet és összesen csoportosításban. Ezek közül a kumulált adatsort használom fel az elemzéshez.

A foglalkoztatottakra vonatkozóan 1993–2019 évekre meglévő 27 elemű, szintén MABISZ éves jelentések alapján elkészített adatsor, mely rendelkezésre áll teljes ágazati, igazgatási, üzleti és egyéb foglalkoztatottak esetében. A kutatásban az igazgatási és az üzleti dolgozók adatait használom fel.

2.1.1. Díjbevétel

A 3. ábrán a kumulált adatokon túl a díjbevétel adatok élet és nem-élet üzletágra lebontva is láthatóak:



3. ábra: Díjbevétel idősor adatok (millió Ft, év)

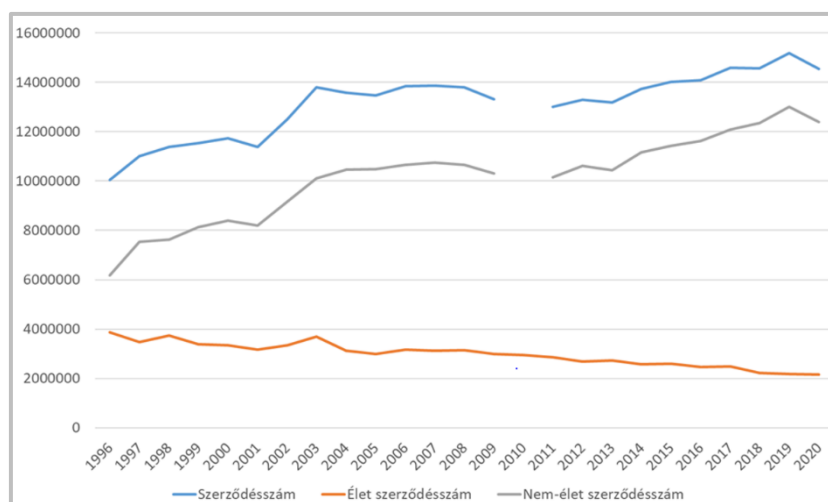
Forrás: Mabisz adatok alapján saját gyűjtés

Az idősor rámutat, milyen jelentősen emelkedett az élet és a nem-élet üzletági, valamint az összesített díjbevétel a rendszerváltást követően, ami részben az 1990 után felgyorsult inflációval részben a gazdasági fejlődéssel, a piaci nyitással magyarázható (Kovács, 2006), habár ezek alapján a piaci erőre, koncentrációra nem következtethetünk (Kovács, 2011). Az adatok alapján határozottan látható, hogy a 2008-as pénzügyi válság hatása a csökkenő hozamokon keresztül az élet üzletági díjbevételt azonnal visszaveti, míg a nem-élet üzletági adatok arra lassabban reagálnak.

A válság előtti csúcspont 2007 volt, mikor összesen több mint 930 milliárd Ft-os díjbevételt ért el a biztosítási ágazat, és annak nagyobb része, 508,7 milliárd Ft származott az élet üzletágból. Ehhez képest a mélypont 2012-ben következett be, 768 milliárd Ft összesített és 399 milliárd Ft élet üzletági díjbevétellel. Utóbbi 2016 után átadja vezető szerepét a nem-élet üzletágnak díjbevétel szempontjából, melyet követően az összesített díjbevétel növekedésének motorja is már a nem-élet üzletág.

2.1.2. Szerződésszám

A 4. ábra szerinti összesített és ágazatonkénti szerződésszám idősorok azt mutatják, hogy itt a nem-életbiztosítási szerződések száma jelentősen érzékenyebb, mint az élet üzletági: előbbi esetében a 2008-as pénzügyi válság, vagy a jelenlegi COVID-19 okozta gazdasági visszaesés hatása világosan látható (Kelemen–Németh, 2020). Ez a jelentős számosságú, de díjban kevésbé meghatározó utasbiztosítások elmaradására vezethető vissza a terhelt időszakokban. Az életbiztosítási szerződésszám folyamatosan, 2003 óta kifejezett csökkenésben van, aminek a csökkenő hozamok, az eliminálódó szubvenciók, illetve a kamatadó megjelenése okolhatóak. A tapasztalatok a hazai lakosság racionális döntésén nyugszanak, negatív gazdasági események közepette az utazás, nyaralás a leginkább feláldozható tevékenységek közé tartozik.



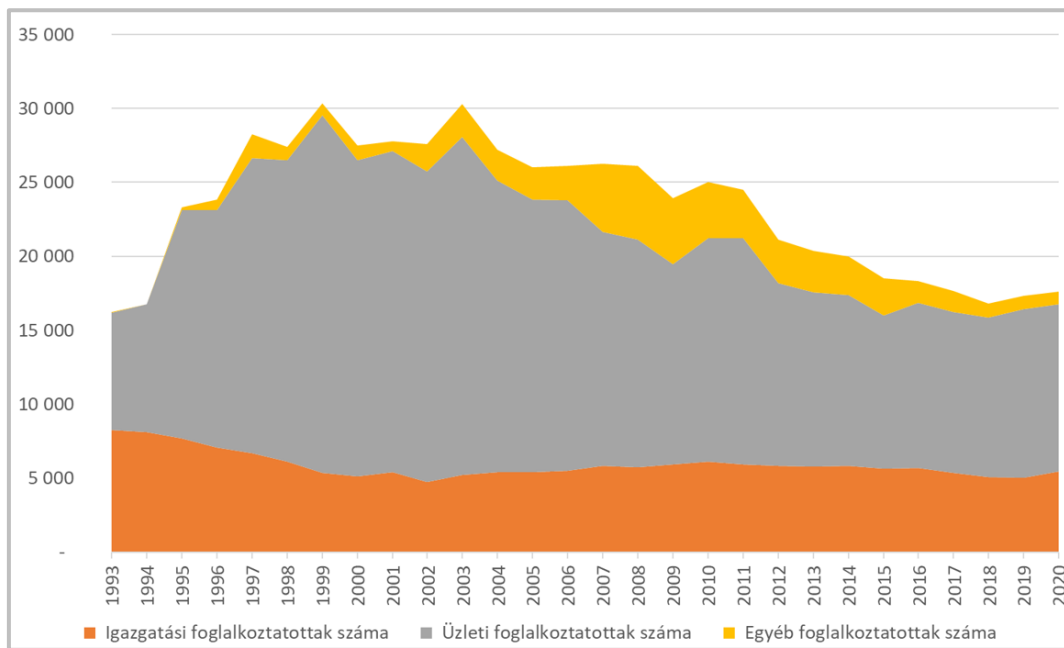
4. ábra: Szerződések számának alakulása (db, év)

Forrás: MABISZ adatok alapján saját gyűjtés

2.1.3. Foglalkoztatottak

A foglalkoztatottak számának idősoros változását az 5. ábrán lehet nyomon követni, külön az igazgatási, az üzleti és az egyéb foglalkoztatottak esetében is.

Az ábra azt mutatja, hogy 1999-ig folyamatosan növekedett a biztosítási ágazatban foglalkoztatottak száma, azon belül viszont az üzletiek számában nagymértékű, majdnem kétszeres növekedés mutatkozott meg, szemben az igazgatási foglalkoztatottakkal, akik száma szintén jelentős mértékben ám ennél kisebb arányban csökkent. Ez az év, 1999 volt a foglalkoztatottsági csúcspont, több mint 30.000 fő volt ekkor az ágazati foglalkoztatottak száma. Ezt követően az igazgatási dolgozók stagnáló mennyisége mellett az üzletiek számának folyamatos csökkenését láthatjuk, mely csak az utóbbi 2-3 évben mutat ettől eltérő irányt.



5. ábra: Ágazati foglalkoztatottak száma (fő, év)

Forrás: MABISZ adatok alapján saját gyűjtés

2.2. Vizsgálati módszer

A vizsgálatokat minden esetben az IBM SPSS programcsomag PAWS Statistics 18 Release 18.0.0 verziójával végeztem. A regresszió-analízis során a Backward módszert használtam (Székely–Barna, 2002), melynek jellegzetessége, hogy a nem szignifikáns paramétereket eltávolítja a modelltől (McCormick, 2015; Sajtó–Mitev, 2017).

3. Kutatási eredmények

Szignifikancia mind a modell mind a paraméterek tekintetében megfelelő volt mindkét vizsgálat esetében.

3.1. Kumulált díjbevétel, összesített szerződésszám – igazgatási foglalkoztatottak

A Backward módszert használva regresszió-analízis során az látható, hogy a díjbevétel kikerült a modelltől, mint nem szignifikáns paraméter.

A 6. ábráról leolvasható továbbá, hogy a korrigált R négyzet értéke 0,269, azaz gyenge illeszkedés azonosítható. Emellett a Béta értéke -0,548, vagyis gyenge negatív korreláció azonosítható.

Variables Entered/Removed ^b			
Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	Szumma_dijbevétel, Szumma_szerződésszám ^a	.	Enter
2	.	Szumma_dijbevétel	Backward (criterion: Probability of F-to-remove \geq ,100).

a. All requested variables entered.
b. Dependent Variable: igazgatási_foglalkoztatottak_száma

Model Summary ^c				
Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,596 ^a	,355	,294	436,135
2	,548 ^b	,301	,269	443,847

a. Predictors: (Constant), Szumma_dijbevétel, Szumma_szerződésszám
b. Predictors: (Constant), Szumma_szerződésszám
c. Dependent Variable: igazgatási_foglalkoztatottak_száma

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	9926,188	1427,692		6,953	,000
	Szumma_szerződészsám	,000	,000	-,958	-2,712	,013
	Szumma_díjbevételel	,001	,001	,472	1,336	,196
2	(Constant)	8439,145	909,905		9,275	,000
	Szumma_szerződészsám	,000	,000	-,548	-3,075	,006

a. Dependent Variable: Igazgatási_foglalkoztatottak_száma

6. ábra: A regresszióanalízis alaptáblái I.

Forrás: Saját szerkesztés

3.2. Kumulált díjbevételel, összesített szerződészsám – üzleti foglalkoztatottak

Az elemzést elvégezve ezúttal a szerződészsám került ki a modelltől mint nem szignifikáns paraméter.

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	Szumma_díjbevételel, Szumma_szerződészsám ^a		Enter
2		Szumma_szerződészsám	Backward (criterion: Probability of F-to-remove >= ,100).

a. All requested variables entered.
b. Dependent Variable: Üzleti_foglalkoztatottak_száma

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,789 ^a	,622	,586	2833,110
2	,767 ^b	,588	,569	2890,949

a. Predictors: (Constant), Szumma_díjbevételel, Szumma_szerződészsám
b. Predictors: (Constant), Szumma_díjbevételel
c. Dependent Variable: Üzleti_foglalkoztatottak_száma

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	11801,436	9274,220		1,272	,217
	Szumma_szerződészsám	,001	,001	,374	1,381	,182
	Szumma_díjbevételel	-,017	,004	-1,091	-4,034	,001
2	(Constant)	24430,562	1578,935		15,473	,000
	Szumma_díjbevételel	-,012	,002	-,767	-5,603	,000

a. Dependent Variable: Üzleti_foglalkoztatottak_száma

7. ábra: A regresszióanalízis alaptáblái II.

Forrás: Saját szerkesztés

A korrigált R négyzet értéke, amint a 7. ábrán láthatjuk, 0,569, közepes illeszkedést jelent. A béta értéke -0,767 erős közepes negatív korrelációt jelent a díjbevételel és az üzleti dolgozók száma között.

4. Összefoglalás

A vizsgálat mindkét esetben negatív korrelációt fedett fel, az összesített szerződészsám és az igazgatási foglalkoztatottak változása között gyenge negatív, az összesített díjbevételel és az üzleti foglalkoztatottak változása között erős közepes negatív korrelációt azonosított.

Mit jelenthet ez?

Az első esetben az összefüggés mögött az új, hatékony technológiák elterjedése húzódik meg: míg a 90-es évek elején a digitalizáció még gyerekcipőben járt akár az állománykezelés,

díjnyilvántartás, akár a kárrendezést illetően, addig ma már a digitális dokumentum-, és feladatkezelés alapvetőnek számít (Kandrács, 2018). A telefonos/online szerződéskötés és kárrendezés már szinte általános, és már a törvény által előírt ügyfél-azonosításra is lehetőség van otthon ülve, alkalmazás segítségével. Azonos irányban hat a kiszervezés arányának előre törése: korábban a biztosítók által végzett tevékenységek bizonyos területein (pl. dokumentumkezelés, kárrendezés és állománykezelés bizonyos elemei) mára kiszervezett tevékenység végzőjeként megjelentek nemzetközi szolgáltatók hazai képviselői. A működési területek egyre nagyobb részében van erre példa, ami segíti a költségszerkezet kedvező irányú változását.

A második esetben az összefüggés okai hasonlóak: az értékesítés szerkezete szinte teljes mértékben átalakult: a saját üzleti hálózat megítélése eredményesség, költséghatékonyság tekintetében árnyalttá vált, és az értékesítésben a hangsúly az új ügyféligenyeket hatékonyabban kielégítő, magasabb ügyfélélményt nyújtó alternatív (online, alkuszi stb) értékesítési csatornák irányába tolódott el. Ez a tendencia előre láthatólag a jövőben sem fog változni, bár mindig lesz egy ügyfélkör, akiknek igénye van a személyes együttműködésre a biztosítási védelem kialakításakor.

Irodalomjegyzék

- Allan, R. P. et al. (2021): Climate Change 2021. The Physical Science Basis, IPCC Home 2021, ISBN 978-92-9169-158-6
- Horváth A. – Paulovits M. (2016): Biztosítási piac és szolgáltatások a lakosság szemével, Biztosítás és Kockázat III. évfolyam 4. szám, pp. 86-109. ISSN 2064-9584, DOI: <https://doi.org/10.18530/BK.2016.4.86>
- IPCC The Core Writing Team (2015): Climate Change 2014 Synthesis Report 2015, The Intergovernmental Panel of Climate Change, Geneva ISBN 978-92-9169-143-2
- Kandrács Cs. et al. (2018): A biztosítási szektor 10 éves jövőképe 7 pontban – öngondoskodási kitekintéssel. MNB 2018
- Kelemen K. – Németh V. (2020): A Covid-19 járvány hatásai a magyar biztosítási piacra. Biztosítás és Kockázat, VII. évfolyam 3-4. szám. DOI: <http://doi.org/10.18530/BK.2020.3-4.76>
- Kovács N. (2006): Versenyző biztosítási piac Magyarországon? Biztosítási Szemle, LII. évf. 3. szám, p 31-42.
- Kovács N. (2011): A piaci erő közvetett mérése a biztosítási piacon. Doktori értekezés, SZIE Győr. https://rgdi.sze.hu/files/Ertekezések,%20tezisek/kovacs_norbert_disszertacio.pdf
- McCormick, K. (2015): SPSS Statistics for Data Analysis and Visualization. ISBN: 1119003555 [EAN]: 9781119003557, 456 p.
- Sajtos L. – Mitev A. (2017): SPSS kutatási és adatelemzési kézikönyv. Alinea Kiadó, Budapest, ISBN: 978-963-9659-08-7
- Sheehan, M. (2020): Re/insurance has major role in tackling climate change. Swiss Re, Steve Evans Ltd, London, registered in England No. 07337195.
- Székely M. – Barna I. (2002): Túlélőkészlet az SPSS-hez. Typolex Kiadó, Budapest.
- Vajda, Zs. et al. (2020): Deloitte CEE Insurance M&A Study. Deloitte Hungary <https://www2.deloitte.com/hu/en/pages/penzugy/articles/biztositoi-akvizicios-felmeres.html>
- Internetes hivatkozások:*
- <https://mabisz.hu/evkonyvek/>
- <https://www.ipcc.ch/>
- <https://www.reinsurancene.ws/re-insurance-has-major-role-in-tackling-climate-change-swiss-res-baertschi/> registered in England No. 07337195